

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การออกแบบหน้าร้าน (Display) เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยทำให้ธุรกิจการค้าขายต่าง ๆ ประสบความสำเร็จและถูกจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของส่วนประสมการตลาด (marketing mix) สมัยใหม่ เพราะในปัจจุบันการแข่งขันทางการตลาดมีสูงมาก ตัวผลิตภัณฑ์สินค้าเองก็ไม่สามารถคิดค้นหรือพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้มากนัก และลักษณะของตัวสินค้าที่เปลี่ยนเป็นสินค้าสะดวกซื้อ มีการเอากลยุทธ์ทางการพัฒนาหน้าร้านให้เกิดแรงดึงดูด (Display design) มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อด้วยตัวเองในรูปลักษณะของพนักงานกับสินค้าขายเงียบ (silent salesman) ปัญหาความยากจน ซึ่งก่อให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่ที่เจริญกว่าเป็นปัญหาตามมารัฐบาลจึงให้มีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้นสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เกิดการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จากหมู่บ้านอันเป็นหน่วยการพัฒนาเบื้องต้น จนเป็นเครือข่ายภายใต้ตำบล สามารถสร้างความเจริญและยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือการจัดทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและจุดขาย สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้สามารถจำหน่ายได้ทั่วตลาดภายในประเทศและต่างประเทศสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นของประเทศที่สามารถนำมาแปรรูปก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อไปทั้งอาหาร ของใช้ เครื่องเรือน ของตกแต่งรวมทั้งศิลปกรรมต่าง ๆ ส่วนหนึ่งได้มาจากการอาศัยใช้พืชผลทางการเกษตรเป็นวัตถุดิบ เมื่อนำความคิด ความรู้และภูมิปัญญา มาประยุกต์ใช้กับทรัพยากรเหล่านี้ ย่อมสามารถก่อให้เกิดสินค้ารูปแบบต่าง ๆ การที่สินค้าใหม่จะเกิดขึ้นและประสบความสำเร็จในตลาดได้นั้น การสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นการจัดตกแต่งร้านค้าชุมชนและหน้าร้าน นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สินค้าได้มีความแปลกใหม่และน่าสนใจมากกว่าเดิม นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณา ในชั้นวางแผนพัฒนาสินค้า

กลุ่มพัฒนาสตรีบ้านต้นไฉ้ (คำชะว) อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2550 โดยมีวัตถุประสงค์ หลักคือ ร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อประโยชน์ต่อส่วนรวมและต่อสมาชิกในกลุ่มโดยมี นางบังอร อภิญญาวงศ์เลิศ เป็นประธานกลุ่มในปัจจุบันทางกลุ่มมีสำนักงาน และศูนย์จำหน่ายสินค้าเป็นที่ทำงานและจำหน่ายสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเองซึ่งเป็นผลผลิตจากการจัดทำโครงการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าฝ้าย อาทิเช่น ผ้าเช็ดมือ ของชำร่วย กระเป๋าถือ พวงกุญแจ เป็นต้น โดยทางกลุ่มได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลตำบลสันกำแพงและศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตาม อรรถาศัย อำเภอสันกำแพง โดยในปี 2552 ได้รับรางวัลสินค้าสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทกระเป๋าผ้า ซึ่งเป็นการ ยืนยันถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี และยังเป็นการร่วมตัวของกลุ่มผู้สูงอายุที่เกษียณอายุจากการทำงาน และที่ว่างงาน

เนื่องจากป่วยหรือว่างจากงานมาร่วมตัวเพื่อสร้างงานให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีฐานะดีขึ้น (บังอร อภิญาวงศ์เลิศ, สัมภาษณ์ 25 มกราคม 2558) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ของทางกลุ่มนั้น ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานการศึกษาภายนอก อย่างเป็นรูปธรรมทำให้ปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มมี ความหลากหลาย และมีช่องทางการจัดจำหน่ายไปยังแหล่งต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น หากแต่สินค้าของกลุ่ม ยังไม่ประสบความสำเร็จในการขายเท่าที่ควร ยังไม่สามารถแข่งขันกับ สินค้าประเภทเดียวกันจากผู้ผลิตในระบบอุตสาหกรรมได้ซึ่งสาเหตุที่สำคัญคือ ปัญหาด้านพื้นที่และการจัดแสดงสินค้าของกลุ่ม ที่ไม่มีพื้นที่แสดงสินค้าที่ชัดเจนสวยงามดึงดูดความสนใจของผู้เยี่ยมชมและซื้อสินค้า จึงจะต้องมีการออกแบบหน้าร้านเพื่อแสดงสินค้าที่มีอยู่ของกลุ่ม เพื่อการส่งเสริมการขายให้ดียิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มมีเพิ่มมากขึ้นจากการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มร่วมกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น จนปัจจุบันมีสินค้ามากขึ้นจึงไม่มีพื้นที่แสดงสินค้าที่สามารถบ่งบอกถึงคุณลักษณะนั้น ๆ ของกลุ่ม ได้ชัดเจนเช่น กระเป๋ารูปปลา กระเป๋ารูปสัตว์ต่าง ๆ พวงกุญแจ ฯลฯ อีกมากมาย หากมีการพัฒนารูปแบบการแสดงสินค้า โดยอาศัยแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมไปถึงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีพื้นที่การนำเสนอสินค้าที่มีความทันสมัยสวยงาม เพื่อเพิ่มคุณค่าของสินค้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนมากขึ้นเพื่อสร้างอาชีพให้กับกลุ่มชุมชนมากขึ้น

ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะออกแบบพื้นที่แสดงสินค้า ของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านต้นไจ้ก(คำขาว) ตำบล สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ให้ดึงดูดความสนใจจากลูกค้า ให้มีเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มวิสาหกิจโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการออกแบบเพื่อให้เกิดคุณค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อออกแบบหน้าร้านและพื้นที่แสดงสินค้า ของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านต้นไจ้ก (คำขาว) ตำบล สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดตกแต่งภายในพื้นที่แสดงสินค้าและพื้นที่หน้าร้านของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านต้นไจ้ก (คำขาว) ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
3. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการจัดรูปแบบหน้าร้านและการโชว์สินค้าผลิตภัณฑ์ผ้าของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านต้นไจ้ก (คำขาว) ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ให้กับชุมชนเพื่อสร้างศักยภาพของชุมชนต่อไป

1.3 ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อออกแบบออกแบบพื้นที่แสดงสินค้า ของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านต้นไจ้ก(คำขาว) ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการออกแบบตกแต่งหน้าร้านและพื้นที่แสดงสินค้าของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านต้นไฉ้ (คำขาว) ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษารูปแบบการออกแบบหน้าร้านและพื้นที่แสดงสินค้า โดยอาศัยหลักการออกแบบตกแต่งภายใน

1. องค์ประกอบการออกแบบตกแต่งภายใน
2. สัดส่วนในการจัดพื้นที่
3. สัดส่วน ลักษณะการจัดแสดง ภาพประกอบ สัญลักษณ์ สี และองค์ประกอบโดยรวมของพื้นที่ในการจัดแสดง
4. รูปแบบการนำเสนอสินค้าที่เหมาะสมและสวยงามเพื่อส่งเสริมการนำเสนอสินค้าและส่งเสริมการขาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบภายในร้านค้า 1 จำนวน 3 แบบ
ตัวแปรที่ศึกษา

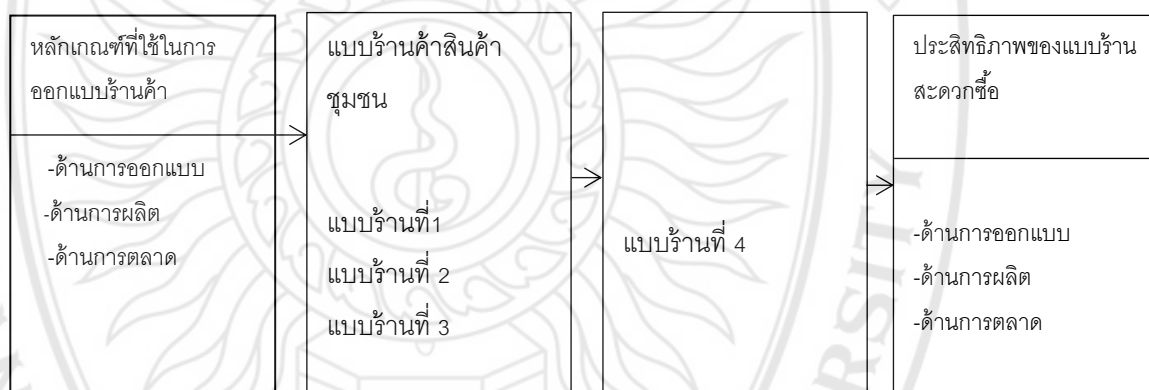
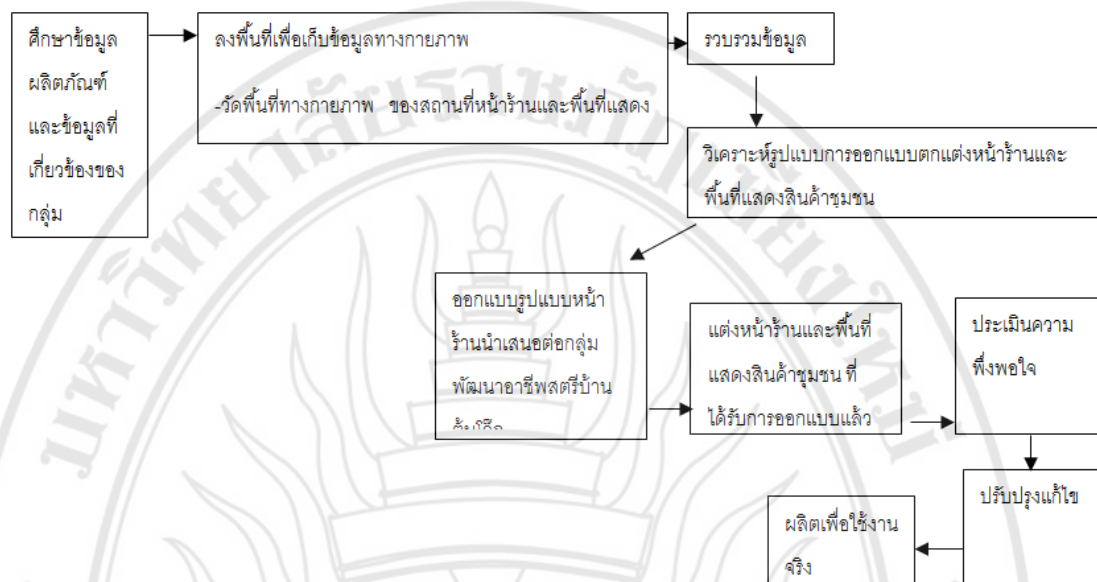
โดยผู้วิจัยจะทำการประเมินประสิทธิภาพของร้านค้า 3 หลักเกณฑ์ ได้แก่

1. หลักเกณฑ์ทางด้านการออกแบบ (Design Aspect) ประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพ (Practical Function) และด้านความงาม (Aesthetic Function)
2. หลักเกณฑ์ทางด้านการผลิต (Production)ประกอบด้วย ด้านวัสดุ (Material)ที่ใช้ในการผลิต และกรรมวิธีการผลิตเฟอร์นิเจอร์ (Process)
3. หลักเกณฑ์ทางด้านตลาด (Marketing Aspect)

1.5 ความสำคัญของการวิจัย

ได้รูปแบบที่เป็นทางเลือกหนึ่งในการเสนอรูปแบบของร้านค้า ของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านต้นไฉ้(คำขาว) ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่สามารถเป็นต้นแบบของผู้ประกอบการและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ

1.6 ทฤษฎี สมมติฐาน (ถ้ามี) และกรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การออกแบบ(Design) หมายถึง ผลงานหรือผลิตผลที่เกิดขึ้นจากทั้ง 2 กระบวนการคือ กระบวนการการออกแบบซึ่งอยู่ในรูปของแนวความคิดแบบร่างตลอดจนต้นแบบและจาก กระบวนการผลิตซึ่งอยู่ในรูปของผลิตที่เป็นวัตถุสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดเป็นผลิต (นวลน้อย บุญวงศ์. 2542: 1-3)

2. หน้าร้านและพื้นที่แสดงสินค้า ของกลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านต้นไฉ้ (คำขาว) หมายถึง หน้าร้านขายของขนาดเล็กทำเลที่ตั้งอยู่ในชุมชน ประเภทสินค้าจะเป็นสินค้าของชุมชนนั้น ๆ และสามารถผลิตสินค้าในร้านได้

3. ประสิทธิภาพ ตามพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน (พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2542 : 667)

โดยผู้วิจัยจะทำการประเมินประสิทธิภาพของแบบบรรจุภัณฑ์และพื้นที่แสดงสินค้าทุกแบบในการออกแบบต้องคำนึงจากหลักเกณฑ์ 3 หลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ (นวลน้อย บุญวงศ์. 2542: 191-194)

1.ด้านการออกแบบ (Design Aspect) ประกอบด้วย

1.1 ด้านประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพ (Practical Function) มีดังนี้

1.1.1 การจัดผังพื้นที่ (Layout) มีความสะดวกในการสัญจรภายในการใช้งาน

1.1.2 การจัดผังพื้นที่ (Layout) ง่ายต่อการมองหาสินค้า

1.1.3 รูปแบบของเฟอร์นิเจอร์ภายในร้านมีความปลอดภัยในการใช้งาน

1.1.4 รูปแบบของเฟอร์นิเจอร์ภายในร้านเหมาะสมตามสรีระของผู้ใช้งาน

1.1.5 รูปแบบของเฟอร์นิเจอร์ภายในร้านสามารถตอบสนองการใช้งานได้จริง

1.1.6 เฟอร์นิเจอร์ใช้งานภายในร้านง่ายต่อการบำรุงรักษา

1.1.7 รูปแบบโครงสร้างเฟอร์นิเจอร์ช่วยเพิ่มความแข็งแรงทนทานให้กับเฟอร์นิเจอร์

1.2 ด้านความงาม (Aesthetic Function) มีดังนี้

1.2.1 การตกแต่งภายในร้านมีความกลมกลืนต่อเนื่องเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดี มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ

1.2.2 รูปแบบสามารถสื่อสารให้บุคคลทั่วไปทราบว่าเป็นร้านค้าชุมชน

1.2.3 การตกแต่งในด้านการใช้สีโดยรวมสร้างความสวยงามกลมกลืนภายในร้าน

2. หลักเกณฑ์ทางด้านการผลิต (Production Aspect) ประกอบด้วย

2.1 ด้านวัสดุ (Material) ที่ใช้ในการผลิต มีดังนี้

2.1.1 ใช้วัสดุที่ราคาเหมาะสม

2.1.2 ใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องตลาด

2.1.3 ใช้วัสดุเหมาะสมกับการใช้งาน